

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/34/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3520200720
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 04. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Janáková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2023:3520200720.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v spore žalobcu: M. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. F. K., S., proti žalovaným: 1/ Z. I., rod. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. nad H. č. XXX, XXX XX F., zastúpená Mgr. S. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XX, XXX XX C., 2/ Z. F., rod. I., nar. XX.XX.XXXX, zomrelá dňa XX.XX.XXXX, zastúpená Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdkova cesta 36, 917 15 Bratislava, IČO: 17 335 345, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 28. septembra 2022, č.k. 4C/21/2020-140, takto

rozhodol:

- I. Uznesenie súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovanej 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie výrokom I. konanie voči žalovanej 2/ zastavil a výrokom II. žalovanej 2/ nepriznal nárok na náhradu trov konania. V rozhodnutí konštatoval, že žalobca sa žalobou podanou na súde prvej inštancie dňa 09.03.2020 domáha zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, k. ú. H. F., okres H. Z. nad N. ako parc. č. XXXX/X - trvalý trávnatý porast o výmere 6 067 m², pozemok parc. č. XXXX/XX o výmere 77 m², ktoré sa nachádzajú mimo zastaveného územia obce. Navrhol, aby súd nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu a zaviazal ho k povinnosti zaplatiť žalovanej v 1. rade sumu 650,68 eur a žalovanej v 2. rade sumu 434,- eur.

2. V priebehu konania bolo zistené, že žalovaná 2/ zomrela dňa 21.03.1968. Uvedené vyplýva z LV č. XXX vedeného Okresným úradom, katastrálny odbor pre k.ú. H. F., obec H. F., okres H. Z. nad N..

3. Súd citoval ust. § 161 ods. 1, 2, § 61, § 62 CSP a § 7 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, v súvislosti s čím uviedol, že súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené tzv. procesné podmienky konania. Tieto podmienky môžu byť odstrániteľné (po ich odstránení súd v konaní pokračuje) alebo neodstrániteľné (súd pre ich existenciu nemôže v konaní pokračovať). Za neodstrániteľnú podmienku konania sa považuje o.i. aj nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania. V zmysle § 7 Občianskeho zákonníka u fyzických osôb vzniká právna subjektivita, t.j. spôsobilosť na práva a povinnosti, narodením a zaniká smrťou, prípadne vyhlásením za mŕtveho. Túto spôsobilosť priznáva právny poriadok aj počatému dieťaťu v prípade, ak sa narodí živé. Neexistencia procesnej subjektivity strany sporu je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania, na ktorý musí súd prihliadať v každom štádiu konania a má za následok zastavenie konania.

4. Nakoľko žalovaná 2/ ako strana sporu zomrela ešte pred podaním žaloby, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd konanie podľa § 62 a § 161 ods. 2 CSP voči žalovanej v 2. rade zastavil.

5. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP.

6. Proti uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý žiadal, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odvolaní uviedol, že v predmetnej veci ide o vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nachádzajúceho sa mimo zastavaného územia obce - trvalý trávnatý porast. Nakoľko sa mu nepodarilo zistiť okruh dedičov po zomrelej žalovanej 2/, ktorý sa mimochodom nepodarilo zistiť ani okresnému súdu, poukázal v žalobe na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/11/2016 z 24.02.2016, z ktorého vyplýva, že v konaní, kde je stranou sporu neznámy vlastník pozemku, týchto zastupuje v konaniach Slovenský pozemkový fond. Takto má súd postupovať vždy keď ide o pozemky neznámych vlastníkov a ich identifikácia by bola spojená s neúmerne vysokými nákladmi pre žalobcu, pričom určite by presiahla hodnotu nehnuteľností, ktoré sú predmetom vyporiadania podielového spoluvlastníctva. Zarážajúce na celej situácii je to, že k predmetnému záveru súd dospel po viac ako dvoch rokoch od podania žaloby, ako aj potom, čo vo veci prebehlo súdne pojednávanie. Navyiac sám prvostupňový súd sa pokúsil zistiť okruh dedičov po zomrelej, čo sa mu však nepodarilo a ak by sa mu okruh dedičov podarilo zistiť, mal pokračovať v konaní s týmito dedičmi, čo však neurobil.

7. Slovenský pozemkový fond v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že žalobca v podanom odvolaní argumentuje, že Slovenský pozemkový fond vystupuje ako zástupca v konaniach, kde je stranou sporu neznámy vlastník pozemku, keďže sa nepodarilo tak žalobcovi, ako ani príslušnému súdu zistiť okruh dedičov po zomrelej žalovanej v 2. rade. Odkázal pritom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/11/2016 z 24.02.2016, ktoré má potvrdiť pasívnu vecnú legitimitáciu žalovaného v 2. rade. Slovenský pozemkový fond vo svojom vyjadrení k žalobe a rovnako tak vo vyjadrení prednesenom na pojednávaní konanom dňa 11.05.2022 poukázal na možný nedostatok pasívnej vecnej legitimitácie, vzhľadom na to, že na liste vlastníctva je uvedený dátum narodenia a dátum úmrtia žalovanej v 2. rade. Príslušný súd mu následne prípisom zo dňa 14.09.2022 poslal na vedomie rozhodnutie Štátneho notárstva v Topoľčanoch v dedičskej veci po Z. F., rod. I., zomrelej dňa XX.XX.XXXX, z ktorého jednoznačne vyplýva známy okruh dedičov po žalovanej v druhom rade. Z judikátu, ktorý predložil žalobca (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6Cdo/11/2016 z 24.02.2016), cituje „... správny postup pri zistení neodstrániteľnej prekážky konania tak mal spočívať v bezodkladnom zastavení konania voči osobe, ktorej sa nedostatok podmienky konania týkal a v následnom poskytnutí žalobcovi možnosti, aby okruh účastníkov konania doplnil...“. Na základe uvedeného považoval postup súdu pri vydaní odvolaním napadnutého uznesenia za zákonný a vecne správny.

8. Žalobca v replike k vyjadreniu Slovenského pozemkového fondu zopakoval svoje predchádzajúce tvrdenia uvedené v odvolaní. Dal do pozornosti odvolaciemu súdu rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/31/2018, ktoré rieši problematiku procesného zastúpenia neznámych vlastníkov s tým, že vo zvyšku zotráva na svojom odvolaní a predmetné rozhodnutie pripája.

9. Krajský súd preskúmal vec v zmysle ust. § 379 a § 380 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania odvolacieho súdu podľa § 385 ods. 1 CSP a zistil, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdiť.

10. V preskúmvanej veci sa žalobca podanou žalobou domáhal zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, zapísaným na LV č. XXX, k. ú. H. F., okres H. Z. nad N., ako parc. č. XXXX/X - trvalý trávnatý porast o výmere 6 667 m², parc. č. XXXX/XX - trvalý trávnatý porast o výmere 77 m² a parc. č. XXXX/XX - trvalý trávnatý porast o výmere 75 m². Z predmetného listu vlastníctva vyplýva, že ako podieloví spoluvlastníci predmetných pozemkov sú zapísaní pod B5 žalobca v podiele 22424/27104, žalovaná 1/ pod B6 v podiele 351/3388 a žalovaná 2/, zomr. XX.XX.XXXX, pod B1 v podiele 234/13552, pod B2 v podiele 234/13552 a pod B3 v podiele 468/13552. K vlastníkovi poradové číslo 1, 2, 3 je pod poradovým číslom 7 zapísaná správa Slovenského pozemkového fondu na všetky parcely tohto vlastníctva.

11. Žalobca v žalobe ako žalovaných označil v prvom rade Z. I., rod. C., nar. dňa XX.XX.XXXX a v druhom rade Z. F., rod. I., nar. dňa XX.XX.XXXX, zomr. dňa XX.XX.XXXX, zastúpenú Slovenským pozemkovým fondom, Búdková cesta 36, 817 15 Bratislava 11.

12. Už z uvedeného vyplýva nesporná skutočnosť, že v čase podania žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva žalovaná v druhom rade, Z. F., rod. I., nar. XX.XX.XXXX, už nežila, nakoľko táto zomrela dňa XX.XX.XXXX.

13. Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie si v priebehu konania od Okresného súdu Topoľčany vyžiadal dedičské rozhodnutia po nebohej žalovanej 2/ a v spise sa nachádzajú dve dedičské rozhodnutia po Z. F., rod. I., zomr. XX.XX.XXXX, a to rozhodnutie Štátneho notárstva v Topoľčanoch z 28.08.1968 (č.l. 127 spisu) a zo dňa 16.08.1983 (č.l.126 spisu), v ktorých je uvedený aj okruh dedičov po zomrelej, ktorými boli deti poručiteľky, uvedené v citovaných rozhodnutiach.

14. Uvedené rozhodnutia boli súdom prvej inštancie žalobcovi doručené na vedomie dňa 16.09.2022.

15. Žalobca napriek tomu žalobu neupravil, trval na tom, že v prípade žalovanej 2/ ide o tzv. neznámeho vlastníka, ktorý je zo zákona zastúpený Slovenským pozemkovým fondom. Odkázal pritom na rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/11/2016 a 8Cdo/31/2018.

16. Z citovaných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, najmä z rozhodnutia sp. zn. 6Cdo/11/2016 z 24.02.2016 vyplýva, že v záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom aj obnovenia dostatočne hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam, ktorý sa v tuzemských podmienkach vytratil prakticky v súvislosti s opustením intabulačného princípu a stratou niekdajšieho významu inštitútu pozemkovej knihy, bol o. i. ustanovený zákonný mechanizmus nakladania Slovenského pozemkového fondu 1. s pozemkami, ktorých vlastník je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe (podľa čl. I. § 8 ods. 1 písm. c) zákona 180) a 2. pozemkami, ktorých vlastník nie je známy (podľa písm. d) rovnakého ustanovenia). Pre obe takéto kategórie pozemkov zákon zaviedol i legislatívnu skratku „pozemky s nezisteným vlastníkom“ (čl. I. § 13 a § 16 ods. 1 písm. b) zákona 180); pričom pri takýchto vlastníkoch (resp. pozemkoch), ako aj pri pozemkoch, ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastri nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií, alebo ak sa nepreukáže inak (článok I. § 16 ods. 1 písm. c) zákona 180), zákon priznáva na to určenej právnickej osobe (ktorou je práve Slovenský pozemkový fond) oprávnenie na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy (článok I. § 16 ods. 2 zákona 180). Uvedená právna konštrukcia podľa názoru Najvyššieho súdu SR spôsobuje udržateľnosť označenia Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného (aj v žalobe či inom podaní určenom súdu prinajmenšom menom a priezviskom identifikovaného) evidovaného vlastníka len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ust. článku 1 § 8 ods. 1 písm. c) zákona 180, teda len u tých, u ktorých je nepochybné, že existujú, čo u fyzických osôb znamená, že ešte žijú a u právnických osôb, že vznikli a doposiaľ nezanikli) a znakom ich neznámosti je neznámost ich adresy alebo sídla (prinášajúca problém komunikácie s takýmito vlastníkmi a aj ich bezproblémového zapojenia do súdnych či iných konaní, týkajúcich sa ich nehnuteľného majetku). V citovanom rozhodnutí Najvyšší súd SR ďalej uvádza, že takéto označenie ale naopak nemôže prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník už neexistuje a nie je zrejmé, kto je jeho právnym nástupcom. Každý pokus tvrdiť opak by bol pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu aj za cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou, brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu a takto tiež popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces. Je totiž všeobecne známou skutočnosťou bez potreby dokazovania alebo tiež tzv. notorieta (tu por. i § 121 O.s.p.), že mŕtva fyzická osoba a ani zaniknutá osoba právnická nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti, s nedostatkom takejto spôsobilosti ide tak povediac ruku v ruke jej nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania a ak takáto skutočnosť je tu už v čase začatia konania (na rozdiel od úmrtia fyzickej osoby či zániku osoby právnickej až v jeho priebehu, za určitých okolností reparačných postupmi podľa § 107 O.s.p.), vadu spočívajúcu v snahe o zapojenie takéhoto „subjektu“ do súdneho konania nejde napraviť žiadnym spôsobom, ale pri postavení súdu pred takúto procesnú situáciu musí dôjsť (bez ďalšieho) v časti dotknutej takouto vadou k zastaveniu konania (podľa § 19 a § 104 ods. 1 vety prvej O.s.p.). Riešením, ako tento problém preklenúť, sa javí len druhové pomenovanie označenia účastníka majúceho byť zastúpeného Slovenským pozemkovým fondom v takomto prípade, napríklad spôsobom „Neznámy (resp. nezistený) vlastník nehnuteľností..., zast. Slovenským pozemkovým fondom...“ alebo „Neznámy (nezistený) právny nástupca ostatného pozemkovo-knižného vlastníka menom..., zast. Slovenským pozemkovým fondom,...“.

17. V preskúmvanej veci z obsahu v súdnom spise sa nachádzajúcich dokladov (dedičských rozhodnutí zo dňa 28.08.1968 a 16.08.1983) je celkom nepochybné, že žalovaná 2/ zomrela dňa XX.XX.XXXX, pričom zanechala dedičov, ktorí sú uvedení v citovaných dedičských rozhodnutiach. Táto skutočnosť bola žalobcovi súdom prvej inštancie oznámená dňa 16.09.2022, pričom žalobca žalobu ani po tomto oznámení súdu prvej inštancie neupravil.

18. Keďže na základe uvedeného nemožno mať pochybnosti o smrti žalovanej 2/ dňa 21.03.1968, t.j. pred podaním žaloby na súd, súd prvej inštancie postupoval správne, keď pre neodstrániteľný nedostatok podmienok konania, spočívajúci v neexistencii spôsobilosti žalovanej 2/ mať práva a povinnosti a z toho vyplývajúceho nedostatku jej procesnej subjektivity, na ktorý nedostatok súd musí prihliadať v každom štádiu konania, konanie voči žalovanej 2/ podľa § 62 a § 161 ods. 2 CSP zastavil.

19. Preto odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

20. O trovách odvolacieho konania vo vzťahu k žalovanej 2/ odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanej 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, z vyššie uvedených dôvodov..

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **nie je prípustné.**

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).